

KLEINE KLAS, VLIEGENDE START

Als u een dezer dagen een van uw kinderen voor het eerst naar school brengt, kijkt u dan eens wat langer om u heen. Netjes maar povertjes, nietwaar? Hoeveel denkt u dat we uitgeven aan het basisonderwijs? Welnu, de overheid besteedt f 6.000 per leerling per jaar. Dat komt neer op ongeveer f 5 per uur. Daar kan ik tegenwoordig zelfs geen ongeschoolde oppas meer voor krijgen.

De OESO, de organisatie van samenwerkende industrielanden, stelde twee jaar geleden vast dat OESO-landen een steeds hogere prioriteit aan het onderwijs geven. Gemiddeld wordt 5,6% van het bbp voor onderwijs uitgegeven. Nederland blijft daar met 4,9% bbp ver bij achter.

De begroting van OC&W stelt dat ook in Nederland de komende jaren fors in het primaire onderwijs wordt geïnvesteerd en dat forse bedragen beschikbaar komen voor groepsverkleining, computers en internet. De cijfers en de tekst zijn echter niet met elkaar in overeenstemming. De uitgaven per leerling stijgen de komende jaren met ongeveer 3%, hetgeen net voldoende is om de inflatie bij te houden.

Als u dan toch op school bent, telt u dan eens hoeveel kinderen in de klas zitten. Met een gemiddelde groeps grootte van 23 zit Nederland ver boven het OESO-gemiddelde. Een belangrijk beleidsplan van OC&W is de groeps grootte in de onderbouw van het basisonderwijs te verkleinen. Doel is om over twee jaar een groeps grootte van 20 kinderen per leraar bereikt te hebben. Heeft dat nou zin, zult u zich afvragen. Wat levert dat nou op?

Recent Amerikaans onderzoek geeft inzicht. De economen Krueger en Whitmore onderzochten de school carrières van 12.000 leerlingen die meededen aan een onderwijsexperiment in de staat Tennessee. Gedurende de eerste 4 jaren van de basisschool kwamen de leerlingen ofwel in een kleine klas van 15, of in een reguliere klas van 23, of in een reguliere klas met extra begeleiding van een klasse-assistente. Daarna kwamen ze alle in reguliere klassen. De leerlingen werden gevolgd tot ze 18 waren en hun schoolprestaties vergeleken.

De resultaten zijn opzienbarend. Een klasse-assistente blijkt niets toe te voegen, een leerling uit een reguliere klas met hulp is in niets te onderscheiden van een die geen hulp heeft gehad. Groepsverkleining heeft wel effect. Niet verrassend is dat in de onderbouw leerlingen uit kleine klassen substantieel beter op CITO-toetsen scoren. Het verschil blijft echter bestaan nadat alle leerlingen weer terug in gewone klassen geplaatst zijn. Een kind dat tot zijn achtste in een kleine klas gezeten heeft scoort op zijn twaalfde hoger op de CITO-eindtoets dan een kind dat eerder in een gewone klas zat.

Nog opzienbarender is dat de verschillen zelfs op de middelbare school blijven bestaan. Terwijl in de VS gemiddeld 40% van de “high school kids” toelatingsexamen voor universiteit of hogeschool doet, ligt dit percentage voor kinderen uit kleine klassen op 44%. Voor kinderen uit minderheidsgroepen of met ouders met lage inkomens is het verschil zelfs nog groter: het percentage stijgt van 32% naar 40%. Kinderen die in een kleine klas beginnen komen dus met grotere kans op universiteit of hogeschool terecht. Een goed begin is ook hier het halve werk.

Hoe hoger iemands opleiding, hoe meer hij (gemiddeld) verdient en de vraag is dus of de extra inkomsten die kinderen uit kleinere klassen later verdienen voldoende zijn om de kosten van de extra klassen te compenseren. Krueger en Whitmore berekenen het netto rendement van groepsverkleining op minstens 5,5%. Dit rendement is hoger dan de reële rente die Zalm op de staatsschuld moet betalen. Het kabinet kan daarom beter in de toekomst van onze kinderen investeren dan onze schuld uit het verleden af te lossen.

Eric van Damme